KDENİZ
nyanın tarihî ve coğrafî merkezi...

Yazan :
Vasfi Raşid Sevig

Akdeniz dünyanın merkezidir:

Akdeniz dünyanın hem tarihî ve hem de coğrafî merkezidir.

Bütün dünya tarihi bu denizin üstünde veya kıyılarında geçti. Akdenizin sularının altını üstüne getiren haileler burada oynandı. Tarih Akdenize insan kanını, coğrafyanın döktüğü nehirlerden daha coşkun bir nehir halinde döktü ve döküyor.

Tarihten evvelki devirle tarihî devir Akdenizin semasında düğümlenir; Akdeniz dünyanın zamana aid merkezidir.

Akdeniz dünyanın fikir ve san'at merkezidir.

Adalet ve müsavat mefhumlarını insan kalbine bir ihtiras halinde yerleştiren ve peygamber adını taşıyan dehalar Akdenizin veya mütemmim cüz'ü olan Kızıldenizin kıyılarında doğdular. Dinler, bu mutlu ve kutlu kıyılardan yayıldı.

Peygamberlerin ortaya attıkları «tek hakikat», «tek zihniyet», «tek iman» akidesile gene peygamberlerin fikrin istiklâl ve hürriyetini kuvvetlere ve ordulara karşı müdafaa eyleyen kudretleri Akdenizde, parlak semasını karartan ve çok mavi suları üzerinde kanlı köpükler peyda eden zıd cereyanlara vücud vermiştir. Bu zıd temayüller yalnız Türk ilinde ve Türk kalbinde ahenkli bir imtizac halinde yaşayabilmişlerdir. Akdeniz kıyılarını paylaşan kanaatlerden: Yahudilik, hıristiyanlık ve islâmlıktan birini hakikat diye seçtikten sonra diğerlerine hürmet eyleyebilmeğe yalnız Türk muvaffak olmuştur. «İlâyi kelimetullah» yani Allah kelimesini yükseltmek için haçlı illere seferler açmış ve haçlılar seferini karşılamış Türk, sinesinde her itikadı ve her dini yaşatmış ve dünyanın hâlâ varamadığı bir insanlık kudreti göstermiştir. «Tasso» nun tasvir eylediği gibi harbde kırıp döken, silip süpüren yaman bir kasırga, sulhta seher yeli gibi yumuşak olan Türk, harbde korkunc dalgalarını kabarta kabarta yürüyen bir deniz, sulhta sakin bir göl manzarası arzeden Türk; harbde bir yıldırım, sulhta bir gül olan Türk bu zıd kudretlere zıd itikadlara hürmet eylemekle vardı. Yalnız Türk ilinde yıldırımın güle, gülün yıldırıma çevrilmesi mucizesi gözükebilir.

Akdenizin bu saydığım sıfatları, Akdenizin melikesi olan Kostantaniye'nin fethini islâm peygamberine ülkü kılmıştı.

***

Yeni bir tarihî düşünce, Ortaçağı islâmiyetin çıkışile açmak isteyor. İzah edeyim:

Garbî Roma İmparatorluğunun sukutu (395) Akdeniz kültürünü parçalamamıştı. O kültür Lâtin ve Yunan kültürü olarak devam ediyordu ve bu yüzden Akdeniz dünyanın ekseni (mihveri) olmakta devam eyleyordu. Garbî Roma İmparatorluğunu yıkan kuvvetler yeni bir kültür getirmiyordu ve yıktıkları Romanın kültürünü alıyorlardı. Suriyeyi fetheden ve Afrikanın şimalini eline geçiren, İspanyayı islâm kılan islâmiyet Akdeniz kültür vahdetini parçalamış ve Avrupayı Sen nehrile Ren nehri arasından geçen bir eksenin etrafına sürmüştü. Feodalite devri denilen devri açan Şarlman İmparatorluğuna islâmiyetin çıkışı sebebiyet vermişti. Bu izaha göre Ortaçağı Muhammed açmış, İkinci Mehmed kapamıştır. Gerçi Ortaçağ İstanbulun Türkler tarafından fethile kapanmıştır. Fakat hıristiyanlık ve islâmlık mücadelelerinin son perdesi Türklerin İstanbula girmesile inmemiştir. Akdenizin hıristiyan gölü (yahud aynı manaya gelen Lâtin gölü) ve Türk gölü olması davası haylı uzamıştı.

Mondros muahedesile Türklük Akdeniz kıyılarından uzaklaştırılmış oluyordu. Selçuk Türklerinden daha büyük bir şehamet göstermiş ve Türklüğü daha çok ileriye götürmüş olan Osmanlı Türkleri Selçukların eserini dahi muhafaza edemez hale gelmişti: «Türk ordusu, ilk hedefin Akdenizdir» diyen Türk Atasının emri, «İslâm ordusu, ilk hedefin İstanbuldur» diyen islâm peygamberinin emrine ne çok benzer?

***

İslâm Türkleri İstanbula girer ve Viyanaları muhasara ederken İspanyadaki islâmlar da 800 senelik bir hakimiyetten ve 3700 kanlı seferden sonra Tarık'ın fetheylediği diyarlardan çıkıyorlardı. İslâmlık ve hıristiyanlık cereyanları zıd ve müsavi iki paralel kuvvetin yerinde dönen manzarasını arzediyordu.

O zaman deniz gibi büyülü bir ha...t çanağı olan Türklüğün içinden Bar...ros kardeşler çıktılar ve tıpkı Ata...ürk gibi tek askersiz ve tek parasız ...miri oldukları denizin üzerine atıldı...ar. Üçüncü seferinde İlyas şehid düş...ü. Oruc islâmiyetin ve Türklüğün si...esine bir hançer gibi saplanmış olan ...dos şövalyelerinin eline esir düştü; ...a...ile esaretten kurtuldu.

Denizler emirlerinin şehamet hayat...arı da iki «İnönü» zaferile başlar. Çok ...fak iki galyotla hıristiyanlığın mer...ezi olan Romayı vurmak isteyen Oruc, ... İkinci Jul'ün rastladığı ve bir...den 30 mil açıkta seyreden iki bü... sefinesini birbiri ardından ele ge..., böylece Birinci ve İkinci İnön... vücude getirmiştir. Teşbihim bu...itmez. Oruc, mukadderatında ta... Türklüğün mukadderatını bu za... temin etmiş ve bu zaferile idbar...ını ebediyyen yenmiştir. Düşünmeli ... Orucun maiyeti bile, 18 sıralı kü...kle işleyen küçük gemilerile 50 çift ...reğin sür'at verdiği kendi gemilerin...en kıyas edilemiyecek kadar büyük ve kıyas edilemiyecek kadar kalabalık gemilere taarruzdan vazgeçmeyi reislerine tavsiye eyleyorlardı. Oruc dinlemedi, gemiler borda bordaya geldi ve bir gırtlaklaşmadır başladı. Türklerin yarısı öldü, Papanın gemilerinin kumandanı Paolo Vittorio Orucu yere serdi, ellerini bağladı ve kalan Türkleri direklere bağladı. Orucun vücudü bağlanmıştı. Fakat zaferi temin eden iradesi hâlâ hür ve hâkim duruyordu. Ellerindeki bağı, üzerinde sakladığı hançerle kesebildi. Paolo Vittorio'nun üzerine atıldı ve boğdu. Koştu, arkadaşlarının bağlarını kesti. Papa askerlerinden sefinede kalanları öldürdü. Yağma için Türk gemisine geçmiş olanları esir etti. Bu Birinci İnönü zaferidir. Eski gemisini iğtinam eylediği yeni sefinenin arkasına bağlayan Oruc ikinci geminin üstüne saldırdı, Papanın gemisi teslim oldu. Oruc esirleri şöhret ve kudretini yaymak için İtalya ve İspanya sahillerine çıkarttı ve salıverdi. Bu esirlerin anlattıkları iradeleri Barbaros kardeşlere karşı şahlanabilmekten alıkoyuyor, iradeleri felce uğratıyordu.

Büyük siyasî fikirler taşıyan Barbaros kardeşler şimalî Afrikayı kendilerine hareket üssü yaparak İspanyayı tekar fethetmek ve Akdenizi Türk gölü haline getirmek istediler ve bunun için uğraşırlarken Oruc şehid düştü. İspanyadan dönen İslâmlar Afrika şimalinde post kavgasına düşmüştüler. Onları İspanyada kesilmekten kurtaran ve Afrikaya geçiren, onlara İspanya fethini vâdeden Barbaros kardeşlere mütemadi surette ihanet ediyorlardı. Bu ihanetlerin birinde Oruc yüz Türk ile binlerce İspanyolla cenkleşiyordu. Bu cenkte kahrolası bir mızrak darbesi sinesini delmemiş olsaydı galib bile gelmesi çok melhuzdu. O mızrak darbesi Orucu yere serdi. İspanyollar üstüne çulandılar. Vücudünde bin yara sayılmıştır. Oruc son bir celâdet hamlesile kafasını kesmeğe uğraşan Don Garcia'nın elini ısırdı ve o elde hançer yarasına benzeyen ebedî bir yara bıraktı.

Orucun ölümü, Prens Öjen'in Zante'de mağlûb ettiği Türklerin ölümü hakkında söylediği gibi, pırıltılarile gözleri kamaştırdıktan sonra sönen yıldırıma benzeyordu. Orucun ölümü de galibiyeti gibi şanlı ve ibretliydi. Oruc öldürülmüştü, fakat yenilmemişti. Ölümü kardeşi İlyasın ve daha sonra şehid düşecek olan İshakın ölümünden farklı olmıyacaktı. Yani ölümü bir mağlûbiyeti ifade etmiyecekti. Kardeşi denizler Şehinşahı Hayreddin onun kısmen tahakkuk etmiş hülyalarını tamamlayacaktı.

Hayreddin deniz harblerinde adaların ehemimyetini anlayacak ve adalar için harb açmak suretile bahrî üs sistemini icad edecekti. Bu denizler şehinşahı Türk gölü haline getirmek istediği Akdenizde şahsî hiç bir unvan istemiyecek ve Türk Şefi Sultan Selim ve Süleymana tâbi olacak kadar herkese örnek olması lâzım bir feragat ve bir disiplin gösterecekti. Hayreddin şimalî Afrikada kurduğu beyliği Osmanlı devletine ilhak etmek suretile modern müstemlekeciliği kuruyordu. Bu denizler şehinşahı Prevezede Andre Doryayı yenmek suretile Şarlken'in Akdenizi hıristiyan gölü yapmak ve âlemi tek bir zihniyete sahib kılmak hülyasını ebediyyen söndürüyor ve her asırda yeniden bahis mevzuu olan, yeniden kavga sebebleri olan muvazene usulünü ihdas eyleyordu.

Zabıta vak'aları

Bakırköyünde Kartaltepe caddesinde 53 numarada Bayan Meleğe aid ahşab köşkte uşağın dalgınlıkla bıraktığı yanar sigara bir yangın başlangıcına sebebiyet vermişse de süratle yetişen İtfaiye tarafından genişlemesine meydan verilmeden söndürülmüştür.

★ Şişli Halâskâr Gazi caddesinde 156 numaralı Artinin fırınında ocağın dış tarafındanki tahtaların tutuşması neticesi yangın çıkmışsa da süratle söndürülmüştür.

★ Şoför Hasanın idaresindeki 3630 numaralaı otomobil, Bahçekapı caddesinden geçerken Beyoğlunda oturan 12 yaşlarında Jako Bahar adında bir Musevi çocuğuna çarparak yaralanmasına sebebiyet vermiştir.

★ Galatada Rıhtım caddesinde Şevketin 23 numaralı Tapa fabrikasında işçi Kadri, kazaen elini makineye kaptırarak iki parmağının kesilmesine sebebiyet vermiş, Beyoğlu hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

Bekâr odalarından eşya çalan hırsız

Hüseyin adında boşta gezer biri Bakırköyünde bekârların yattığı kahveye dadanmış ve bir fırsatını bularak dört bekârın yattığı odaya girmiştir.

Hüseyin burada dört bekârın birbirlerine hak geçirmiyecek bir intizam dahilinde muhtelif giyecek eşyalarını çalarak kaçmıştır.

Gece odalarına gelen bekârlar, eşyalarının çalınmış olduğunu anlayınca polise müracaat etmişlerdir. Kısa bir tahkikatı müteakıb Hüseyin, çaldığı eşyadan bir caketi Yasef isminde bir eskiciye satarken suç üstünde yakalanarak Adliyeye teslim edilmiştir.

Dün, cürmü meşhud nöbetçisi asliye dördüncü cezada yapılan muhakemede Hüseynin suçu sabit görülerek dört ay yirmi gün hapse mahkûm edilmiştir.

Mesruk eşyayı bilmiyerek satın almak istediği anlaşılan Yasef beraet etmiştir.

Doğru değil mi?

Süt meselesi yeniden ortaya çıkmışken..

Gazeteler sütün fiatına beş, altı kuruşluk bir zam yapılacağını yazıyorlar ve bu hususta şu izahatı veriyorlar: «Bu sırada inek sütünün beher kilosu bütün masarifile birlikte mandıracılara 19 kuruş on paraya mal olmaktadır. Tabiî bunun üzerine bir miktar kâr koyacaklardır. Perakendeciler, kilosunu yirmi bir veya yirmi iki kuruşa alacakları sütü ancak yirmi beş, yirmi altı kuruşa satabileceklerdir. Bu zam, Fiat Murakabe komisyonunca makul görülmüş ve netice Belediyeye bildirilmiştir.» Aynı haberin altına da şu satırları ilâve ediyorlar: «Hıfzıssıhha kanunu mucibince koyun, keçi, manda sütlerinin satışı menolunacaktır.»

Hali hazırda bir çok maddeler gibi hayvanlara yedirilen kepek ve ot da pahalılaştığı cihetle - halis süt içebilmek şartile - böyle bir zamma itiraz etmek kimsenin aklından geçmez. Fakat bu fiata satılacak sütler de gene eskisi gibi mühim miktarda suyu ihtiva edeceklerse, o zaman mesele değişir. Koyun, keçi ve manda sütlerinin satılmasını meneden hıfzıssıhha kanunu sulu sütlerin satılmasına evleviyetle müsaade etmemektedir. Hazır süt meselesi yeniden ortaya çıkmışken ve müstahsille esnafın lehine fiatlar tadil edilirken müstehliklerin de sıhhat ve menfaatleri düşünülmesinin ve mahlût süt satışının kat'î surette menedilmesinin tam münasib zamanıdır, diyoruz,

Doğru değil mi?

San'atkâr göçmenlere kolaylık gösterilecek

İzmir (Hususî) — Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâleti İskân Umum müdürlüğü, hariçden memleketimize gelecek serbest göçmenlerin yalnız eşyalarının gidecekleri yere kadar parasız nakledilmesini, ticaret eşyası için sahibleri tarafından nakliye parası ödenmesi lâzım geldiğini alâkadarlara bildirmiştir.

Şimdiye kadar memleketimize gelmiş olan göçmenlerin hemen ekserisi müstahsil vaziyetine geçirilmiştir. Bunlardan ziraatle meşgul olmıyanlara ve san'atkâr olanlara demircilik, marangozluk ve sair san'atlara mahsus malzeme verilmek suretile san'atkâr haline getirilmeleri muvafık görülmüş ve bu hususta da emir gelmiştir. Köylerde hiç bir göçmen âtıl vaziyette bırakılmıyacaktır.

Gördes kasabası nakledeliyor

Gördes (Hususî) — Gördeste heyelân neticesinde bir kısım evlerin yıkılması ve geriye kalanların da yıkılma tehlikesine maruz kalması üzerine kasabanın bulunduğu yerden üç kilometre şimalde temiz bir havaya ve güzel bir manzaraya malik olan «Taşharmanı» mevkiine nakli kararlaştırılmıştı. Bu yeni şehir yerinin evvelce haritası yaptırılmış, bu defa da plânı tanzim ettirilerek Nafıa Vekâleti fen işleri müdürlüğünden tasdikli olarak Belediyeye gönderilmiştir.

3908 sayılı kanuna ek olarak bugünlerde hükûmet tarafından Millet Meclisine bir lâyiha verilmiş bulunuyor. Bu lâyiha kanun hükmünü alınca zelzele, heyelân, seylâb ve sair âfetler dolayısile nakillerine lüzum ve zaruret hasıl olan şehir ve kasabalar arasında devlet bütçesinden verilecek 250 bin lira tahsisatla Gördesin de inşaat ve kurulma ameliyesine başlanacaktır.

Kubilây ihtifali

İzmir (Hususî) — Kubilây ihtifali, bu sene çok parlak şekilde geçmiş ve hatibler bu vesile ile, umumî vaziyeti de mütalea ederek bütün Türk milletinin büyük kahramanlıklar göstermeğe hazır bulunduğunu tebarüz ettirmişlerdir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Cephe gerisinde vazife alacak Türk kadını

Bugün Parti merkezinde yapılacak içtimaa şehrimizdeki hayirsever bütün kadınlar iştirak edecek

İstanbul kadınlarının cephe gerisi hizmetleri ve Hayırsevenler Cemiyetinin İstanbul teşkilâtının tamamen yapılması için bugün saat 11,30 da C. H. P. İstanbul vilâyet merkezinde bir toplantı yapılacaktır. Bu toplantıya, şehrimizin bütün hayırsever kadınları iştirak edecektir. Ayrıca çocuk hekimi emekli General Kadri Raşid, Tevfik Sağlam, Basın Birliği, Çocuk Esirgeme Kurumu ve Eminönü Halkevi reisleri de içtimada bulunacaklardır.

Toplantıyı Valimizin refikaları Hayriye Kırdarın açacağı anlaşılmaktadır. Müzakereleri müteakıb idare heyeti seçilip faaliyete geçilecektir. Bugünkü toplantıda İstanbul kadınlarının bu sahada çalışma işleri organize edilecektir.

Türk matbuatının her kısmında çalışan kadınlar da yarın bir toplantı yapacak ve hayırsevenler teşkilâtına ne suretle yardım yapılabileceği üzerinde görüşülecektir. Bu toplantı Basın Kurumunda saat 17 de yapılacaktır.

Üniversitemizde tedris kadrosunda ve talebe olarak bulunan bayanlar da aralarında bir komite teşkil etmişlerdir. Bunlar da Hayırsevenler Kurumundan vazife istiyeceklerdir.

Otomatik tuzak

Gemlikte genc bir hırsız mahirane bir şekilde yakalandı

Gemlik (Hususî muhabirimizden) — Burada İsrafil adında bir saatçi dükkânında iki aydanberi altın kol saati, küpe, yüzük gibi şeyler devamlı bir surette çalınmakta, fakat dükkâncının bütün dikkatine rağmen hırsız bir türlü yakalanamamaktadır.

On gün evvel köydeki zeytinliğine giden İsrafil, gaybubetinde dükkânile bizzat meşgul olamıyacağı için buna şöyle bir çare düşünmüştür.

İçerisine saçma doldurduğu bir av tüfeğini dükkânın bölmesine yerleştirmiş ve üzerini duvar kâğıdile kapatmıştır. Açık olan tüfek tetiğine bir iple ağır bir demir parçası bağlanmış, diğer bir takım ipler de zıkzak olarak dükkân zeminine gerilmiş ve üzerleri çuvalla kapanmıştır.

İki akşam evvel sekiz buçukta çarşı içinde işitilen bir silâh sesine koşanlar, on altı yaşında Şerafeddin adında bir çocuğun dükkân içinde bacağından saçma yaraları alarak yerde yattığını görmüşler ve cebinde elmas yüzük ve saire ile dükkânı açtığı anahtarları bulmuşlardır. Bu suretle saatçi İsrafilin otomatik tuzağına düşen hırsız, Müddeiumumiliğe verilmiştir.

İzmitte tütün satışları

İzmit (Hususî) — Şehrimiz İnhisarlar Başmüdürü Reşad Köprülü, tütün satışları hakkında şu izahatı vermiştir:

«— Mıntakamızda bu sene 6,5 milyon kilo tütün vardır. Bu tütünler bilhassa İzmit, Hendek, Geyve, Pamukova, Karamürsel, Adapazarı, Düzcede istihsal olunmaktadır. Şimdiye kadar yarısı satılmıştır. İdare tarafından satın alınan tütünlere değer fiatı verilmektedir. Son günlerde yen azlığı dolayısile tüccarlarımız mübayaalarını biraz gevşettilerse de yeniden istekli olarak almağa başladılar. Esasen idaremiz, koyduğu fiatı hiç bir sebeble değiştirmemiş ve değiştirmiyerek mübayaasına devam edecektir.

İdare, mıntakamız dahilinde bâsma tütününe çok ehemmiyet vermektedir. Esasen burada istihsal olunan basma tütünler İskeçe basma tütünlerinin aynidir. Basma tütünün kilosunu 150 kuruşa kadar satın alınmaktadır.

Meccanî nakliyat

Büyük iskeleler için hususî vapurlar tahrik ediliyor

Beyanname vererek hükûmet tarafından, Anadolunun muhtelif yerlerine meccanen nakillerini istiyenlere aid bütün hazırlıklar bugün ikmal edilmiş olacaktır. Bugün, Haydarpaşadan demiryolile muhtelif iç Anadolu şehirlerine gidecek vatandaşların listeleri Devlet Demiryolları idaresine gönderilecektir.

Verilen bir karara göre Devlet Denizyolları idaresi yolcusu fazla olan büyük iskeleler için meccanen naklolunacakları hususî vapurlarla nakledecek, fakat yolcusu az olan ufak iskelelere gidecek meccanî biletli yolcular mutad posta vapurları ile götürülecekler.

Devlet limanları umum müdürlüğü de bu meccanî yolcular için bazı tertibat almıştır. Galata rıhtımından kalkacak olan bu vapurların yolcuları ellerindeki biletleri gösterince kendilerinden hamaliye ücreti olarak mevcud tarifenin dörtte biri alınacaktır.

Beyanname verdikleri halde gitmek istemiyenlerin mecburî sevke tâbi tutulacağını dün yazmıştık. Ancak kabule şayan meşru mazereti olanlar bundan istisna edilmiştir.

Listeler bir taraftan Devlet Denizyolları ve Demiryolları idarelerine verilirken diğer taraftan gideceklerin semtlerine göre kaymakamlıklara da tevdi edilmiş olduğundan bilet tevziatına hemen başlanacaktır.

MÜTEFERRİK

İaşe müsteşarı

Şehrimizde bulunan İaşe müsteşarı Şefik Soyer yarın Ankaraya hareket edecektir. Müsteşar perşembe günü muhtelif Vekâletler mümessillerinden mürekkeb iaşe işbirliği heyetinin ilk toplantısına riyaset edecektir.

Yalova kaplıcaları

Bu sene 1 mayısta açılacak olan Yalova kaplıcaları için hazırlıklar yapılmaktadır. Yalova plâjı ise 1 haziranda açılacaktır.

Avcıların kongresi

Avcılar ve Atıcılar Birliği senelik kongrelerini dün saat 14 te Alayköşkünde cemiyet salonunda yapmışlardır.

İlk iş olarak yapılan idare heyeti seçiminde riyasete doktor Atıf, azalıklara Remzi Kanadlı, Ruhi Kıroğlu, Niyazi Kızıltepe ve Şakir, yedek azalıklara Bahriye Kılıç, Hüsameddin Gökengin, Turgud Orhan seçilmişlerdir.

İdare heyeti intihabını müteakıb bir senelik faaliyet ve hesab raporları okunarak tasvib ve idare heyeti ibra edilerek kongreye nihayet verilmiştir.

Karadenizdeki kaza

Demir şilepinin yarası sür'atle tamir edilecek

Karadenizde Demir şilepi ile Aktan şilepi arasında vukua gelen kazaya aid liman riyaseti tahkikatı dün pazar olmasına rağmen devam etmiştir. Liman fen heyeti reisliğinin yaptığı tahkikat bilhassa kazanın sebeb ve mes'ulünün tayinine yarayacaktır. Şimdilik bilinen şey kazanın olduğu sıralarda bu sahanın karanlık ve sisle mütekâsif bulunmasıdır. Her iki vapurun da yollarına sık sık düdük ve kampana çalarak devam ettikleri alâkadarlara bildirilmektedir.

Kaza neticesinde alınan yaralara göre hâdiseden Aktanı idare edenlerin mesul olduğu anlaşılmaktadır. Fakat hâdisenin vukuunda gerek Aktana, gerekse Demire süvarilerin kumanda etmediği anlaşılmıştır. Alınacak raporlardan sonra diğer vapur mürettebatının ifadelerine müracaat olunacaktır.

Demirde yapılan ilk keşifler yaranın tamirinin çabuk olacağı kanaatini vermiştir. Gerek Demir, gerekse Aktana sahib olan müesseseler yekdiğerini protestoya hazırlanmaktadır.

Tramvay - otomobil musademesi

Şoför Hasan idaresindeki 2341 numaralı otomobil, Perapalas yanındaki sokaktan ani ve işaret vermeksizin çıkmış, bu sırada Tepebaşı istikametine gitmekte olan vatman Mehmedin idaresindeki 60 numaralı tramvaya çarpmıştır.

Çarpma neticesi otomobilin ön kısmı hasara uğramış, tramvaya da hiç bir şey olmamıştır.

Agobun başına gelenler

Halıcoğlunda Bademlik sokağı 123 numarada oturan 12 yaşlarında Agobun, boynundaki ipinden tutarak otlatmakta olduğu dana, birdenbire ürkerek süratle koşmağa başlamış ve Agobu da sürüklemiştir.

Sürüklenme neticesi muhtelif yerlerinden ağırca yaralanan Ağob Şişli Çocuk hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

Gemlik köylerinde feci bir kaza

Gemlik (Hususî) — Buraya bağlı Engöricik köyündeki un fabrikasında rencberlik yapan Ahmed oğlu Ahmed akşam üzeri elektrik lâmbalarını yakmak hevesine düşerek dönmekte olan transmisyona elektrik dinamosunun kayışını raptederken buna kolunu kaptırmış ve dakikada bin devir yapan dinamoda elektrik kablolarına da sarılarak çok acıklı bir surette ölmüştür.

HEM NALINA HEM MIHINA

Yunanistandan sonra nereye?

Balkanlardaki Alman taarruzu son safhasına gelmiştir. Buradan tasarruf edilecek kuvvetlerle Almanya, yeni bir hamle yapmak istiyecektir. Bu hamle nereye tevcih edilecek? Mihver, esas itibarile harbin ağırlık merkezini Akdenize nakletmiş olduğu için, yeni hamlenin de Akdenizde yapılacağına şüphe yoktur. Müstakbel taarruz, Akdenizin garbına mı, şarkına mı, merkezine mi tevcih edilecek? Bunu tayin etmemize imkân yoktur; Hitler'in yapacağı herhangi bir hareketi, hatta beşinci kol şeflerinden bile gizlediğine şüphe yoktur. Almanlar, baskına büyük kıymet verdikleri için, demokrasi cephesinde ve bilhassa Amerikada arasıra işitilen zararlı gevezelikler onlardan beklenemez. Almanların yapar göründükleri gevezelikler bilâkis şaşırtmaca maksadile kararlaştırılmış tertiblerdir. Meselâ, von Papen Berlinde otururken kardeşinin Lizbonda «Cebelüttarığa karşı yapılacak hücumun daha ziyade geciktirilmiyeceğini ve bu hücumun karadan yapılması lâzım geldiğini bir dostuna söylediği» bildiriliyor. Bu, belki de, Almanyanın Akdenizin garbında taarruza geçeceğine delil olmaktan ziyade şarkında yapmağı düşündüğü bir hareketi örtmek için ortaya atılmış bir haberdir. Almanlar, Çanakkale karşısındaki Ege adalarını işgal ederlerken gözlerimizi Cebelüttarığa çevirmek gafletine düşemeyiz. Böyle düşünenlere harb kundakçısı veya harb bozguncusu diyenler çıkacaktır; fakat vatanını seven her Türk, kendi topraklarımızın yanıbaşında cereyan eden hâdiseleri en büyük uyanıklıkla takib etmeği vazife bilmelidir ve bilmektedir. Mihverin, geçen son baharda Rumanya ve Yunainstana ayak basmak üzere olduğu günlerdenberi, beşinci kol, Balkanlarda harb çıkarmaktan Almanya ve İtalyanın hiç bir menfaati olmadığı tezini müdafaa etmiş, hatta İtalyanın Yunanistana tecavüzünde Alman devlet adamlarının rızası olmadığı iddiasını bile ortaya atmıştır. Şimdi de Almanyanın Türkiye ile bir ademi tecavüz paktı imzalayacağından bahsedip duruyorlar. Böyle bir şey imzalansa dahi, Türkiyenin emniyet ve selâmetini, sadece bir kâğıd parçasına emanet etmek gafletine düşecek tek bir Türk yoktur.

Devletin tuttuğu dürüst yol açık ve meydandadır. Siyasetimiz zaten umumî bir ademi tecavüz politikasıdır. Haklarımıza tecavüz edilmedikçe, barıştan ayrılmayız; fakat bir tecavüze uğrarsak sonuna kadar dövüşürüz. Aksini düşünebilenler, Türk milletini Lehlerden, Norveçlilerden, Holandalılardan, Belçikalılardan, Yunanlılardan, Yugoslavlardan, hatta Habeşlilerden aşağı telâkki eden aşağılık mahlûklardır. Pek mahdud kimseler -eski bir tabirle- bir «şirzimei kalile» haricinde, bütün Türk milleti, devletin tuttuğu siyaset etrafında tam bir birlik teşkil etmektedir.

Ebedî Şef Atatürkün, Türk gençliğine hitabının şu ilâhî cümlelerini unutmıyalım:

«Ey Türk gençliği! Birinci vazifen Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini ilelebed muhafaza ve müdafaa etmektir.

....

«Ey Türk istikbalinin evlâdı, işte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtac olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuddur.»

Yalnız Türk gençliğinin değil, erkeğile kadınile, çocuğile, ihtiyarile bütün Türk milletinin «Amentüsü» budur.

H. G. WELLS'DEN — Kırmızı oda

NAKLEDEN: HAMDİ VAROĞLU

— Emin olunuz ki, beni ancak, elle tutulur bir hayalet korkutabilir!

Kadeh elimde, ateşin karşısında ayağa kalktım. Kolu inmeli adam, yan gözle bana bakarak:

— Kendi düşen ağlamaz, dedi.

— Yirmi sekiz senedir yaşıyorum, şimdiye kadar hayalete hiç rasgelmedim.

İhtiyar kadın, donuk bakışlı gözleri alabildiğine açık, alevlere dalmış bakıyor, yerinden kıpırdamıyordu.

— Evet, dedi, yirmi sekiz senedir yaşamışsınız ama, zanederim, bu eve benzer ev de görmemişsinizdir. Henüz yirmi sekiz yaşında olan bir insanın, göreceği daha pek çok şeyler vardır... Göreceği ve tahammül edeceği pek çok şeyler..

Ağır ağır başını sallıyordu. Evlerinin insana verdiği korkuyu, bu iki ihtiyarın ayni şekildeki ısrarlarile artırmağa çalıştıklarından şüphelendim. Boş kadehimi masanın üstüne bıraktım ve oturduğumuz odayı gözden geçirdim; odanın nihayetindeki acayib, eski aynada, kendimi, imkânsız derecede kısalmış ve genişlemiş gördüm.

— Öyle olsun, dedim, eğer bu gece birşey görürsem, malûmatım artmış olur, çünkü, bu maceraya atılırken, önceden bir karar vermiş değilim.

Kolu inmeli adam, tekrar:

— Kendi düşen ağlamaz, dedi.

Dışarıdaki kumlu yolda bir baston sesi, sonra, sürüklenen ağır adımlar işitildi; kapı, rezeleri üzerinde gıcırdadı, içeriye, ötekilerden daha beli bükük, daha kırışık, daha yaşlı bir ihtiyar girdi. Tek bir koltuk değneğine dayanıyordu, gözlerinin üstünde bir güneşlik vardı; yarı kıvrık alt dudağı, soluk pembe rengile aşağı doğru sarkıyor, çürük ve sarı dişlerini meydanda bırakıyordu. Dosdoğru, masanın öte tarafındaki bir koltuğa doğru yürüdü, beceriksiz bir tavırla oturdu ve öksürmeğe başladı. Kolu inmeli adam, bu yeni gelene, aşikâr bir nefretle baktı; ihtiyar kadın, onun geldiğini görmemiş gibi davrandı, sabit nazarlarla, alevlere bakmakta devam etti.

Yeni gelenin öksürüğü bir lâhza dinince, kolu inmeli adam, tekrar:

— Söylüyorum... Kendi düşen ağlamaz!.. dedi.

— Ben öyle istiyorum, diye cevab verdim.

O zaman, güneşlikli adam, benim mevcudiyetimi farketti, yüzümü görmek için başını, geriye ve yana devirdi. Ufacık, parlak ve ateşli gözlerini bir an için gördüm. Sonra öksürmeğe ve tükürmeğe başladı.

Kolu inmeli adam, bira surahisini yeni gelenin önüne sürerek:

— Niçin içmiyorsunuz? dedi.

Güneşlikli adam, titrek elile bir bardak bira doldurdu, bir o kadar da, tahta masanın üstüne döktü. Birayı kadehine doldururken ve içerken, duvarda, devâsâ bir gölge, onun hareketini taklid ediyordu. Doğrusunu söylemek lâzımgelirse, bu gülünc bekçilerle karşılaşacağımı hiç tahmin etmiyordum. Bence, ihtiyarlıkta, gayribeşerî bir hal vardır; insana mahsus hususiyetler, ihtiyarlardan, hergün bir parça daha uzaklaşır gibidir. Bu üç kişi, ölü sükûtları, ikibüklüm yürüyüşleri, yalnız bana değil, biribirlerine karşı da gösterdikleri, apaçık soğuklukla, benim üzerimde, birer hasta tesiri yapıyorlardı.

— Beni lûtfen o perili odaya götürseniz de, rahat rahat yerleşsem, dedim.

Öksürüklü ihtiyar, başını, öyle şiddetle geriye doğru attı ki ürperdim; ayni zamanda, kırmızı gözlerile, güneşliğinin altından, tekrar bir nazar fırlattı; fakat hiç birisi, sözüme cevab vermedi. Bu üç kişiye, sıra ile bakarak, bir dakika bekledim.

Biraz daha yüksek sesle:

— Beni lûtfen o perili odaya götürürseniz, sizi huzurumun verdiği sıkıntıdan kurtarırım, dedim.

Kolu inmeli adam, ayaklarıma bakarak:

— Kapının yanındaki etajerin üstünde bir mum var, dedi; fakat, bu gece kırmızı odaya giderseniz...

İhtiyar kadın, onun sözünü kesti:

— Her geceden fazla, asıl bu gece...

— Yalnız gideceksiniz.

— Pekâlâ, dedim, hangi yoldan gideceğim?

— Geçidi takib edip, dönemeçli bir merdivene açılan kapının önüne kadar gidersiniz. Bu merdivenden çıkıp, bir sahanlığa varırsınız. Orada, perdeli bir kapı vardır. O kapıdan girer, uzun bir koridorun nihayetine kadar yürürsünüz. Kırmızı oda, basamakların en sonunda, sol koldadır.

— Acaba iyi anladım mı?

Dedim ve onun tarifini tekrarladım. Yanlış anladığım bir noktayı tashih etti.

Güneşlikli adam, başını hep o acayib şekilde sallayarak, üçüncü defa bana baktı:

— Sahi, oraya... gidiyor musunuz? diye sordu.

İhtiyar kadın:

— Her geceden fazla, asıl bu gece, dedi.

Kapıya doğru yürüdüm.

— Buraya bunun için geldim, dedim.

O esnada, güneşlikli ihtiyar, yerinden kalktı, sarsak adımlarla masanın etrafından dolaştı, ötekilerin ve ateşin yanına geldi. Kapının önüne gelince döndüm, her üçünün de, birbirine iyice sokulmuş, ateşin aydınlığı önünde birer gölge gibi siyah; ihtiyar yüzlerinde bir korku ifadesile, bana baktıklarını gördüm.

Kapıyı açtım.

— Geceniz hayırlı olsun, dedim.

Kolu inmeli adam:

— Kendi düşen ağlamaz, dedi.

Mum, alev alev yanıncıya kadar kapıyı açık tuttum, sonra kapattım, buz gibi soğuk ve akisli dehlizde ilerledim.

Doğrusu, Kontesin, şatoyu ve içinde toplanıp oturdukları kapıcı kulübesindeki, kararmış eski zaman eşyasını muhafazalarına tevdi ettiği bu üç emektarın acayib halleri, zihnimi sakin ve müspet bir halde tutmak için sarfettiğim gayrete rağmen üzerimde şiddetli bir tesir yapıyordu. Bu ihtiyarlar, kehanetlere ve büyücü karılara inanılan bir devrin, cin ve perinin inkâr edilemediği daha uzak bir devrin insanlarına benziyorlardı. Hayatları bile hayal gibiydi. Esvablarının biçimi, ölmüş dimağların birinden doğmuş bir modaya uygundu. Odalarının süsleri ve eşyası heyulâî bir manzara arzediyordu; bugünkü dünyada vücudlerinden ziyade hayallerile mevcud, yok olmuş insanlardan kalma şeylerdi. Sonra, kendimi zorlayıp bu fikirleri uzaklaştırdım. Yeraltındaki uzun dehlizde bir hava cereyanı esiyor, mumun alevi çırpınıyor, gölgeleri zıplatıyor, titretiyordu. Dönemeçli merdivende akisler ötüyordu. Bir gölge, sürünerek peşimden geliyordu, bir başka gölge, önümden, karanlıklara doğru kaçtı. Sahanlığa geldim, orada, işitir gibi olduğum hafif bir gürültüyü dinlemek için, bir lâhza durdum; sonra, mutlak sessizliğin verdiği emniyetle, perdeli kapıyı ittim, koridorun methalinde, kımıldamadan durdum.

Hiç beklemediğim bir manzara karşısında idim. Ay, büyük merdivenin koskoca penceresinden giriyor, eşyayı ya koyu bir karanlığa, ya fazla bir ışığa boğuyordu. Herşey yerli yerindeydi. Ev, on sekiz aydanberi boş olduğu halde, henüz dün boşalmış zannedilebilirdi. Kollu şamdanlarda hâlâ mumlar vardı; halıların ve cilâlı döşeme tahtasının üstüne biriken toz öyle yeknesak dökülmüştü ki, ay ışığında gözle görülemiyordu. İleriye doğru bir adım attım, ve birdenbire geriledim. Methalde, çıkıntı teşkil eden duvarın arkasında kaldığı için göremediğim bronz bir grup vardı. Gölgesi, beyaz duvara, şayanı hayret bir keskinlikle aksediyor, bana, pusuda bekleyen bir adam zehabı veriyordu. Belki yarım dakika taş kesilip kaldım. Sonra, elim cebimdeki rövolverimde, ilerledim, ay ışığında parıldıyan bir ganimed ve bir kartal heykelile karşılaştım. Bu hâdise, sinirlerimi bir an yatıştırdı ve bir masanın üstünde duran porselenden bir Çinli, ben önünden geçerken sessizce başını salladığı vakit, hiç korkmadım.

Kırmızı odanın kapısı ve oraya çıkan basamaklar karanlık bir köşedeydi. Kapıyı, açmadan evvel bulunduğum mevkiin mahiyetini iyice anlayabilmek üzere, elimdeki mumu her tarafa gezdirdim. Benden evvel şatoda geceleyen adamı orada bulduklarını hatırladım ve bu hikâyenin tahatturu içime ani bir korku verdi. Başımı çevirip ganimed heykeline bir göz attım ve kırmızı odanın kapısını oldukça telâşla açtım.

Girdim, kapıyı derhal örttüm, iç tarafta kilid üzerinde bulduğum anahtarı çevirdim, şamdanımı kolum yettiği kadar yükseğe kaldırarak, geceyi geçireceğim mevkiin dekorunu muayene ettim. Burası, genc dükün, içinde öldüğü kırmızı oda idi. Daha doğrusu o burada can çekişmeğe başlamıştı, çünkü, kapıyı açmağa muvaffak olmuş, kapı önündeki beş ayak merdivene boyluboyunca uzanıp kalmıştı. Şatoyu hayaletlerle dolduran masalları boşa çıkarmak için yaptığı cesurane teşebbüs böyle neticelenmişti.

Kalb sektesinin, hurafeye hiç bir zaman bu kadar hizmet ettiğini hatırlamıyordum. Bu oda hakkında, daha eski masallar da vardı. Meselâ, kocasının, korkutmak için şaka yaptığı genc gelinin feci akıbeti, pencerelerinin karanlık camlarile, kuytu köşeleri ve yataklıklarile, bu koca odayı görünce, insan, bu karanlık köşelerden, dehşet dolu bu zulmetlerden efsaneler çıkmış olmasını haklı buluyordu. Elimdeki mumun ufacık alevi, aydınlığı odanın öbür ucuna kadar gönderemiyor, etrafında bir esrar ummanı bırakıyordu.

-Yarın bitecek-

[BULM]ACA

Soldan sağa:

1 — Kadın çamaşırlarından. 2 — Mazereti ve kusuru mevcud, meşguliyetin tersi. 3 — Ters çevirirseniz «bulmaya çalışır» olur, elbisenin kısımlarından. 4 — Arnavudlukta bir şehir. 5 — Bir emir, bir edat. 6 — İnadcılık gösterme. 7 — Bir emir, insan yuvası efradı. 8 — İnanmış, erkek. 9 — Arab şarkılarından.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Sarhoşluk hakkında kullanılan tabirlerden. 2 — Üye, bir erkek ismi. 3 — Ortaklar (cemi). 4 — Bir çeşid hükümdar, uyuyan. 5 — Bir emir, müessis. 6 — Uykunun eğlenceli veya sıkıntılı devresi, bir vapurumuzun ismi. 7 — Bir yemek. 8 — Tarzlar (cemi), uzuvlarımızdan. 9 — Paralı yardım eden (iki kelime).

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	T	O	M	U	R	C	U	K	■
2	İ	D	A	D	İ	■	Z	A	B
3	R	A	M	İ	Z	■	A	B	A
4	Y	■	A	■	O	R	T	A	K
5	A	S	L	A	N	■	M	İ	L
6	K	A	İ	L	■	M	A	L	A
7	İ	L	K	O	K	U	L	■	C
8	■	M	A	N	İ	S	A	L	İ
9	Y	A	■	U	M	A	R	A	K

Bursada imar faaliyeti

Bursa (Hususî) — Vilâyetin mühim yolları üzerinde çok geniş mikyasta bir tamirat faaliyeti başlamıştır. Bilhassa Hususî Muhasebe idaresinin takati haricinde bulunan bazı yolların Nafıa Vekâletince inşası kararlaşmış bulunmaktadır. İki senedenberi vilâyetin, üzerinde hassasiyetle durduğu bu mevzu, Nafıa Vekilimizin bu hususta yeni verdiği bir emirle halledilmiş bulunmaktadır. Şimdi bu yolların Vekâletçe tamir ve inşasına başlanmıştır. Faaliyet süratle artmaktadır. Vilâyetin diğer bazı yolları da mahallî olarak tamir edilmektedir. Bazı yollar üzerinde binlerce amele çalışmaktadır. Valimiz Refik Koraltan, bu inşaatı görmek üzere Yenişehir, İnegöl, Orhangazi, Gemlik ve Karacabey mıntakalarına gidip gelmiştir. Valimiz, şehrimize döndükten sonra bana demiştir ki:

«— Her tarafta yol faaliyeti hararetle devam ediyor. Köylümüz mahsulünden, vaziyetinden memnun, bilhassa millî menfaatlere temas eden mevzularda her türlü fedakârlığı yapmaktadır.»

Yeşiltürbe tamir ediliyor

Bursa (Hususî) — Topkapı sarayı müzesi müdürü Tahsin Uz, Evkaf Umum müdürlüğü fen heyeti müdürü Nihad ve Güzel San'atlar birliği şube müdürü yüksek mimar Sedad Çetintaşla müşahid sıfatile bulunan yüksek mimar Zühtü Başarandan müteşekkil Maarif Vekâleti müşavere heyeti önünde, tamir safahatı tetkik edilen Bursanın meşhur (Yeşiltürbe) si hakkında, tamiri idare edecek Maarif Vekâleti abideler heyeti azasından yüksek mimar Macid Rüştü Kuralın esasları hiç bir noktaya itiraz ve ilâve edilmeksizin bu nadide eserin tamirine hemen başlanmasına karar verilmiştir.

Bisiklet teşvik müsabakası

Bisiklet ajanlığı tarafından seri halinde tertib edilen müsabakaların dördüncüsü dün Topkapı - Silivri yolu üzerinde ve 125 kilometrelik bir mesafe dahilinde yapılmıştır.

Sekiz müsabıkın iştirak ettiği yarışta Topkapıdan Halid 4 saat 27 dakikada birinci, Topkapıdan Muzaffer 4 saat 56 dakikada ikinci, Halic kulübünden Niyazi üçüncü olmuşlardır.

Gelecek hafta 150 kilometrelik yarış aynı yol üzerinde yapılacaktır. Bu müsabakaya Eskişehir takımı da iştirak edecektir.

SPOR

Dün yapılan maçlar

Millî küme maçlarında Beşiktaş, Harbiye, Demirspor ve Genclerbirliği galib geldiler

Fenerbahçe stadında dün yapılan atletizm müsabakalarına iştirak eden kız atletler

Millî küme maçlarına dün de Şeref sahasında az bir seyirci önünde devam edildi. Birinci maçta Harbiye 3 - 1 İstanbulsporu, ikinci maçta Beşiktaş 6 - 0 Maskesporu mağlûb ettiler.

Sahanın alâka ile takib edilen maçı Harbiye ile İstanbulspor arasında oldu. Bir gün evvelki oyununa nazaran daha sür'atli oynayan Harbiyeliler iyi bir netice almağa muvaffak oldular.

Harbiye merkez muhaciminin 8 inci dakikada yaptığı ilk gol oyunun bütün yükünü İstanbulspor müdafaası üzerine yükledi. Bir müddet müdafaada bocalayan İstanbulsporlular topu kendi hakimiyetine alarak Harbiye kalesinde bir hayli kargaşalık yaptıysa da mütemadiyen enerjik bir müdafaa ile karşılaştılar. İstanbulspor, daha ziyade şahsî oyunu yüzünden kazandığı fırsatlardan istifade edemeden devreyi 1 - 0 mağlûb bitirdi.

Harbiyeliler ikinci devrenin başlarında, İstanbulspor kalesinde birbiri arkasına fırsat kaçırdılar. Bu tehlikeli anları güçlükle atlatan stanbulspor, 8 inci dakikada Kadirin güzel bir vuruşile beraberlik sayısını yaptı. İlk on iki dakika içinde İstanbulspor aleyhine iki penaltı oldu, hakem bu vaziyetleri görmemiş olacak ki düdük çalmadı.

Harbiye sağ içi 14 üncü dakikada berebarliği bozan golü yapınca oyun iyiden iyiye kızıştı. İki dakika sonra Harbiye aleyhine olan penaltı da karışıklığa geldi. Bu suretle kısa bir zaman içinde üç penaltı olmuş ve seyirciler de verilmiyen bu penaltıları zaman zaman protesto etmişlerdir.

Harbiye takımı; sağ içinin yirminci dakikada yaptığı üçüncü golden sonra vaziyete iyice hâkim olmuştu. Bu golden evvel yan hakem Şazi ofsayd işaretini verdiği halde hakem golü kabul etmişti. Karşılıklı mücadele maçın sonuna kadar devam etti. İstanbulsporu 3 - 1 mağlûb eden Harbiye dün güzel oynadı.

Beşiktaş - Maskespor

İkinci maç, Beşiktaşla Maskespor arasında oynandı. Oyun büyük bir karışıklık içinde başladı. Beşiktaş hücum hattının ağır tazyikı altında kalan Maskespor selâmeti müdafaada gördü. Bütün hücumları boşa çıkan Beşiktaş ümidsizlik içinde bocalarken Sabriyi merkez muhacime, Şükrüyü sağ açığa almak suretile bir tadilâta lüzum gördü. Birkaç gol fırsatı kaçıran Beşiktaş ancak 20 nci dakikada Sabrinin vuruşile ilk golü yapabildi. Maskesporun çabuk oyununa uymak lüzumunu hisseden Beşiktaş zoru görünce paçaları sıvadı, fakat neticeyi değiştiremeden devreyi ancak 1 - 0 galib bitirdi.

Maskesporlular ilk devrede pek çok hücum yaptıysa da, müdafada olduğu gibi hücumda da rasgele topa vurmaları yüzünden muvaffak olamadılar. Bu devrede Hakkının yaptığı golü hakem saydı, fakat yan hakemin müdahalesi üzerine kararını değiştirerek sonra da avut verdi.

Nefes ve sür'at kabiliyeti fevkalâde fazla olan Maskesporlular, ikinci devreye başladıkları zaman Beşiktaş neye uğradığının farkında bile olmamıştı. Maskesporlular bütün oyunda olduğu gibi, bilhassa ikinci devrenin başında kaçırmış olduğu mühim bir fırsatı aklın kolay kolay kabul etmesine imkân yoktur.

Bazan yerinden vinçle kıpırdamıyan Hakkıya varıncaya kadar bütün Beşiktaş takımının artık tahammülü aşan bu çabuk oyuna kendilerini kaptırmaları, Maskespor için çok acı oldu. Artık Beşiktaş sırasile 17 nci dakikadan itibaren dördü Şerefin, biri de Hakkının şütlerile beş gol daha yaparak maçı 6-0 kazandı.

Beşiktaş, şimdiye kadar kazandığı ve kaybetiği hiç bir maçtan bu kadar yorgun olarak sahadan ayrılmamıştır.

Sür'at ve tahammülü çok fazla olan Maskesporu yenmek için, her takımın bu ezici yorgunluğu göze alması da şarttır.

Kadıköyde yapılan maçlar

Dün Kadıköy sahasında Galatasaray, Beykozla, Fenerbahçe de Beyoğlu Genclik takımlarile bir ekzersis yapmışlardır. Galatasaray, Beykozu 5-1, Fenerbahçe de, Beyoğlu Genclik takımını 7-1 mağlûb etmişlerdir.

İkinci küme şampiyonluğu

Dün Şeref sahasında Taksim Genclik takımile, Alemdar takımları birinci like terfi maçını yapmışlardır. Taksim Genclik takımı bu maçı 4-1 kazanarak birinci like geçmiştir.

Topkapı bu suretle ikinci like düşmüş olmaktadır.

İlkbahar atletizm maçı

İstnabul mıntakası atletizm ajanlığı tarafından tertib edilen ilkbahar atletizm maçı dün Fenerbahçe stadında yapılmıştır.

Müsabakada alınan neticeler şunlardır:

110 mania — Faik 17, Vasfi 17,9
100 metre — Muzaffer 11.6, Cezmi 11.6
Gülle atma — Ateş 12.99, Arat 12.94
Yüksek atlama — Mehmed 1.70, Nadi 1.70
1500 — Rıza 4,28, Vlâdmir 4,28.7
Cirid atma — Kemal 53,10, Fuad 43.05
400 metre — Ahmed 54,4, Anços 55,3
Uzun atlama — Muzaffer 6.54, Çaroğlu 6.41
5000 metre — Artan 16,05,5, Şeref 16,12,3
400 mania — Ferid 62,6, Ali 63,3

Ankaradaki maçlar

Ankara 27 (Telefonla) — Millî küme maçlarına bugün de devam edildi. İlk maç Altay - Demirspor arasında yapıldı. Demirspor bu maçı 7 - 1 galibiyetle bitirdi.

İkinci müsabaka Genclerbirliği ile Altınordu arasında oynandı. Genclerbirliği de 2 - 1 galib geldi.

Millî küme maçlarında puan vaziyeti

	Oyun	Galibiyet	Beraberе	Mağlûbiyet	Puan
Beşiktaş	8	6	2	—	22
İstanbulspor	8	5	1	2	19
Demirspor	8	4	—	4	16
Harbiye	6	3	1	2	13
Altınordu	7	2	1	4	12
Genclerbirliği	8	2	—	6	12
Altay	7	2	—	5	11
Galatasaray	4	3	—	1	10
Fenerbahçe	4	2	1	1	9
Maskespor	6	—	2	4	8

Türk matbuatına mensub bayanları davet

Türk Basın Birliği İstanbul mıntakasından:

Milli müdafaa işlerinde Türk kadınının kendisine düşen vazifeleri almak üzere başlıyan teşebbüse iltihak şekillerini konuşmak üzere Birlikte aza olsun olmasın gazete ve mecmualarda yazı yazan veya kitab neşreden veya gazete ve mecmua idarelerinde her hangi bir vazifesi olan bütün bayanların nisanın 29 uncu salı günü saat 17 de Türk Basın Birliğinin Beyoğlunda Lâle sineması karşısındaki merkezine gelmeleri rica olunur.

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

Harb Okuluna Havacı Subay Yetiştirilmek üzere sivil liseden mezun olanların kayıd ve kabul şartları:

1 — Lise olgunluk imtihanını vermiş bulunmak.
2 — Aldıkları mezuniyet diplomalarındaki kanaat notu iyi veya çok iyi bulunmak,
3 — Olgunluk diploma tarihinden bir seneden fazla müddet geçmemiş bulunmak,
4 — Sağlık durumu pilotluk hizmetine müsaid olmak,
5 — Yaşları en yukarı 21 olmak.

NOT:

Bilâhara hava muayene heyeti tarafından yapılacak muayenede sağlık durumları pilotluk sınıfına müsaid görülmiyenler isterlerse Harb okulunun diğer sınıflarına verilmek gibi hiç bir mecburiyete tâbi tutulmazlar. Tam serbesttirler. Kendilerinin arzularına göre muameleye tâbi tutulurlar.

Okul tedrisatı 15 mayıs 941 de başlıyacağından talib olanların, bulundukları Askerlik Şubelerine müracaat edeceklerdir. Askerlik şubeleri, yaptıracakları sıhhî muayenede müsbet netice alanlar evrakile Harb okuluna sevkedileceklerdir. (2822)

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

1 — Muhtelif evsafta cereyan redüktörü mektubla teklif istemek suretile satın alınacaktır.

2 — Muvakkat teminat «633» liradır.

3 — Tekliflerin Levazımdan parasız tedarik edilecek şartnamesindeki tarifata uygun olarak 12/6/941 perşembe günü saat 15 e kadar Metro hanının 4 üncü katındaki Levazım Müdürlüğüne imza mukabilinde verilmiş olması lâzımdır. (3244)

İstanbul Mıntakası İktısad Müdürlüğünden:

İktısad Vekâleti ihtiyacı için ve tahmin bedeli 60264 lira olarak tesbit edilen 4200 aded tezgâh malzemesine aid teferrüat, mekik, tarak, gücü cırcır, çengel, iplik ve tarak çekeceği, çerçeve ve gücü telleri pazarlık suretile satın alınacaktır.

1 — Pazarlığa iştirak için 2490 sayılı arttırma ve eksiltme kanunu ahkâmına uygun olarak yüzde 15 kat'î teminat akçesini Vilâyetimiz Muhasebe Müdürlüğü veznesine yatırılması.

2 — Şartname dairemizden tedarik edilir.

3 — Pazarlıkla ihale tarihi 5/5/1941 pazartesi günü saat 11 de Sirkecide kâin Liman hanındaki Müdürlüğümüzde teşekkül eden Komisyonda yapılacaktır. (3237)

RADYO

Bu günkü program

8,00	Program	18,40	Fasıl heyeti
8,03	Haberler	19,00	Temsil
8,18	Müzik (Pl.)	19,30	Haberler
8,45	Konuşma	19,45	Konuşma
★		19,50	İncesaz
12,30	Program	20,15	Rad. Gazetesi
12,33	Şarkılar	20,45	Müzik
12,50	Haberler	21,00	İstekler
13,05	Türküler	21,30	Konuşma
13,20	Müzik (Pl.)	21,45	Orkestra
★		22,30	Haberler
18,00	Program	22,45	Caz (Pl.)
18,03	Cazband	23,30	Kapanış,

ASKERLİK İŞLERİ

Yedek subay olmak istiyenlere

Üsküdar Askerlik şubesinden:

Askerliklerini tam hizmetli olarak yapmış, sonradan tahsilini lise ve daha yukarı dereceye çıkardıklarını resmi bir vesika ile ispat ederek yedek subay olmak istiyenler 1 mayıs 941 de Yedek Subay okulunda bulunmak üzere sevkedileceklerdir. İsteklilerin lise ve daha yukarı tahsil gördüklerine dair resmi vesikalarile birlikte 29/5/941 akşamına kadar şubeye gelmeleri.

***

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesinden:

Yedek subay, Gülhane, Veteriner tatbikat okullarında 1 mayıs 941 de başlıyacak olan tahsil devresine durumları aşağıda yazılı kısa hizmetli müslim ve gayrimüslim yüksek ehliyetnameli ve ehliyetnamesizler iştirak edecektir.

1 — Askerliğine karar verildiği halde her hangi bir sebeble şimdiye kadar sevkedilmemiş olan yüksek askeri ehliyetnameliler.

2 — Geçen sene vaktinde sevkedilmedikleri için Yedek Subay okulu tarafından kabul edilmeyip geriye çevrilen yüksek okul mezunları.

3 — Askerliklerini tam hizmetli olarak yaptıktan sonra tahsillerini lise ve daha yukarı dereceye çıkardıklarını resmi vesika ile ispat ederek yedek subay olmak istiyenler 1 mayıs 941 de sevkedileceklerinden şimdiden derhal şubeye müracaatleri ilân olunur.

***

Bakırköy Askerlik şubesinden:

Şubemizde kayıdlı yüksek ehliyetnamelilerle ehliyetnamesiz kısa hizmetliler ve tam olarak askerliğini yaptıktan sonra tahlisini yükseltmiş olanlardan istekliler, 1 mayıs 941 de yedek subayda bulunmak üzere sevke tâbidirler. Bu gibilerin acele şubeye müracaatleri ilân olunur.

Şehremini Halkevinin edebiyat gecesi

Şehremini Halkevinin tertib ettiği edebiyat gecesi, genc neslin mümessil, şair ve ediblerini bir araya toplamakla bu muhite müstesna bir akşam yaşatmıştır.

Şair Celâl Sılayın bir konferansından sonra Asaf Hâlet Çelebi şiirlerini okumuştur.

Bunu takiben ileri sürülen şair Sabahaddin Kudret sahneye çıkmış ve şiirlerini okuyarak alkışlanmıştır.

Arif Dino «Poem Aforizma» tarzındaki meşhur şiirlerile dinleyici seviyesini hayretlere vermiştir.

Orhan Tuğsavulun söylediği bir şiirden sonra başlıyan caz, misafirleri güzel bir gecenin dansına davet etmiştir.

Konser

Kadıköy Halkevinden:

28 nisan 941 pazartesi akşamı saat 21 de Süreyya sinemasında Eşref Antikacının idaresindeki (yaylı sazlar orkestrası) tarafından bir konser verilecektir. Davetiyeler idareden alınır. Yerler numaralıdır.

YENİ ESERLER

Ticaret Bilgileri ve Ticaret vesikaları

Yüksek İktısad ve Ticaret mektebi muallimlerinden İsmet Alkan tarafından yazılan ve Üniversite Kitabevinde bastırılmış bulunan eserin başlıca bahisleri şunlardır:

Ticaret - Tacirler - Ticaret şirketleri - Bankalar - Borsalar - Sigortalar - Nakliyat - Gümrükler - Ambarlar - Antrepolar - Umumî mağazalar - Ticaret odaları - Ticarî satışlar - Emre muharrer sened - Poliçe - Çek - Manda - Retret - Hisse senedi ve tahvilât - Ciro - Protesto - Siparişname ve faturalar - Bordrolar - kara ve deniz nakliyatı vesikaları - Gümrük beyannameleri - Depo, antrepo ve umumî mağaza vesikaları - Büro tasnif ve usulleri.

Fiatı (140) kuruş olan eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.

İKİ ESİR

Yazan: Lajos Zilahy — 34 — Çeviren: F. Zâhir Törümküney

— Daha otuz dakika, dedi.

Sonra ciddî bir tavırla ve kısaca hâdiseyi anlattı.

Miett'in âdeta kocasının ne söylediğini anlamıyan bir hali vardı. Gözlerini açmış hayretle Peter'in yüzüne bakıyordu.

— Peki ne zaman döneceksin?

Peter gülümsedi. Omuzlarını kaldırdı:

— İşte kat'î olarak bunu ben de bilmiyorum.

Miett gözlerini yumdu. Sağ elile hafifçe yazı masasına dayandı.

Bir dakika odayı derin bir sükût kapladı. Yalnız yemek odasının açık penceresinden, sokaktan geçen tramvayların gürültüsü ve çan sesleri geliyordu.

Miett sessizce odadan çıktı. Babası ve kocası endişeyle arkasından baktılar. Onun bu çıkışında, mühim bir şeye karar veren insanların sükûnet ve azmi vardı.

Peter arkasından fırladı. Karısını ya[ta]k odasında, dolabın önünde buldu. [Ha]rıl harıl dolabı karıştırıyor, bir şey [arı]yordu.

— Ne arıyorsun?

[Ce]vab vermedi. Dolabı karıştırmakta [deva]m etti.

Peter arkasında duruyor ve büyük [b]ir merakla onu seyrediyordu. Sırtında Balaton plâjlarında sık sık giydiği havaî mavi ipek rob vardı. Bu rob, Peter'in muhayyilesinde Balaton hatıralarını canlandırdı.

Miett nihayet aradığını buldu. Elinde küçük bir kadife kutuyla döndü. Kutunun içinden, ince bir altın zincire geçirilmiş Meryemananın küçücük bir heykeli çıktı. Peter, bunun karısına annesinden kaldığını ve Miett'in indinde pek büyük bir manevî kıymeti bulunduğunu biliyordu.

Miett yaşlı gözlerini kocasının yüzüne dikti. Güçlükle işitilebilen zayıf bir sesle:

— Bunu al ve yanından hiç eksik etme... dedi.

Sonra kendini daha fazla tutamadı. Kocasının gösüne kapandı. Hıçkırarak ağlamağa başladı.

Peter, karısının saçlarını okşuyor ve gözlerine kadar gelen yaşları zaptetmeğe çalışıyordu:

— Miett, sevgilim, ağlama... Bunda ağlıyacak, müteessir olacak bir şey yok... Biz, sizler için, sizlerin ve vatanın namus ve şerefi için gidiyoruz... Buna memnun olmalısınız.. Biliyorum, sen beni çok sevdiğin ve bir müddet ayrı kalacağımızı düşündüğün için ağlıyorsun.. Fakat şuna da eminim ki; ben bugün çağırıldığım bu kudsî vazifeye gitmesem, sen yarın, bütün arkadaşlarının kocalarının vatan müdafaası için sınırlarda erkekçe döğüştüklerini öğrenince, bana bir korkak nazarile bakacak ve benden nefret edeceksin. İşte ben, bugün sana ve aşkına lâyık bir koca, vatan ve milletine karşı olan borçlarını ödeyen şerefli bir insan olmak için gidiyorum... Haydi, sus ağlama...

Miett başını kaldırdı. Gözlerinden henüz yaşlar süzülüyordu. Dudaklarını uzattı. Peter, dudaklarında gözyaşlarının tuzlu lezzetini duydu. Karısını kollarının arasına aldı. Öpüyor, öptükçe Miett'in dudaklarında, ilk günlerin ateşli tadını buluyordu. Gittikçe damarlarındaki kanın alevlendiğini hissediyordu. Genclik! Bu ne büyük ve ne azametli bir kuvvetti! Şimdi ikisi de biraz evvelki ıztırab ve endişelerinden tamamen sıyrılmışlar, aşkın o çılgınca ihtiraslarına kendilerini terkederek dünyayı unutmuşlardı. Peter, bir hamlede fırlıyarak odanın kapısını kilitlemiş ve karısını kucaklıyarak divanın üstüne yuvarlanmışlardı. Genc adam, yanında sallanan ve ayaklarına dolaşarak şakırtılar çıkaran kılıcını çözmeği bile hatırına getirmemişti.

Peter kesik kesik soluyarak söyledi:

— Artık gitmekliğim lâzım...

Miett, hâlâ gözleri kapalı, başını sağa ve sola hafif hafif sallıyarak divanın üstünde yatıyordu.

Peter, onun kımıldamadığını görünce, omzuna dokundu:

— Miett... Ben gidiyorum. Miett...

Saatine baktı. Telâşla üstünü başını düzeltti. Miett'in kalkmasını beklemeden usulca kapının anahtarını çevirdi. Yatak odasından çıktı... Trenin hareketine ancak yirmi beş dakika kadar bir vakit kalmıştı.

Kayınpederinin odasına girdi. Almady yazı masasının başında oturuyor ve düşünüyordu. Yanına gitti. Gayet sakin ve tabiî bir hareketle elini uzattı. İhtiyar adam ayağa kalktı. Damadını omuzlarından tuttu. Bir saniye gözlerinin içine baktı. Sonra derin bir muhabbet ve şefkatle göğsüne bastırdı. Yanaklarından ve alnından öptü. Peter de eğilerek kayınpederinin elini öptü.

Sür'atle odadan çıktı. Antrede durdu. Seslendi:

— Miett!

Miett'in ahenkli sesi banyo odasından cevab verdi:

— Ben de geliyorum! Seni trene kadar teşyi edeceğim!

— Zahmet etme, zaten vakit de yok! Biraz acele etmekliğim lâzım!

Banyonun kapısı açıldı. Miett şapkasını giymiş, sokağa çıkmağa hazır bir halde idi.

Mili de mutfaktan geldi. Sokak kapısının önünde durdu. Almady de antreye çıkmıştı. Tam harket edecekleri sırada Tomi peyda oldu. Peter'in, çizmelerini kokluyor, kesik kesik havlıyordu. Miett, hemen zincirini taktı:

— Pekâlâ, dedi. Seni de götüreceğiz!

Peter etrafına bakındı. Elini şapkasına kaldırdı. Topuklarını çarptı. Askerce bir selâm verdi.

Koşarak merdivenlerden inmeğe başladı. Miett, ona ancak sokakta yetişebildi.

Peter gayriihtiyarî başını kaldırıp pencereye baktı. Kayınpederi orada duruyor ve elile onu selâmlıyordu.

Tramvay pek kalabalıktı. Arka perona bindiler. İstasyona vardıkları zaman saat dokuza beş vardı. Tren harekete hazırdı. Herkes yerli yerine binmişti. Açık vagon pencerelerinden şarkı ve keman sesleri işitiliyordu. Bu uzun trene binmiş olan yüzlerce insan sanki cepheye değil de düğüne gidiyorlardı.

Peter ve Miett trenin yanında aşağı yukarı dolaşıyorlardı. Gürültüden birbirlerinin seslerini güçlükle işitiyorlardı. Miett sordu:

— Ne zaman yazacaksın?

— Her istasyondan bir mektub atacağım.

— Buradan nereye gideceksiniz?

— İşte bunu içimizden hiç kimse bilmiyor.

Miett, kocasına sokuldu. Hafifçe kolunu sıktı:

— Korkuyor musun?

Peter güldü.

— Onlar bizden korksunlar!

Bir kaç adım hiç konuşmadan yürüdüler. İkisinin de kalbini yaklaşan ayrılığın hüznü kaplamıştı. Bu saniye konuşmak onlar için imkânsız bir şeydi. Çünkü; bu anda duyduklarını kelimelerle ifade edemiyeceklerini hissediyorlardı. Söylemek istedikleri her sözü, biraz düşününce manasız buluyorlar ve susuyorlardı.

Saat tam dokuzdu. Trenin nihayetinden doğru bir trampet sesi yükseldi. Birden irkildiler.

Miett durdu. Dudakları titremeğe başladı. Sıkı sıkı Peter'in koluna yapıştı. Anî bir gürültüden korkan küçük bir çocuk gibi yüksek sesle ağlamağa koyuldu.

Bir çavuş koşarak yanlarına geldi. Bir selâm verip durdu:

— Teğmenim, lûtfen bininiz, hareket ediyoruz!

Tekrar topuklarını çarptı. Sonra koşarak uzaklaştı.

Peter, karısını kucakladı. Son bir defa dudaklarından öptü. Kendisine bile yabancı gelen tok bir sesle söyledi:

— Sevgilim, seni Allaha emanet ediyorum!

Sonra ilâve etti:

— Anneme git, vakit bulup da kendisine veda edemediğimden dolayı kendisinden af dilediğimi söyle...

Bir türlü birbirlerinde nayrılamıyorlardı. Bu sırada bir gürültü oldu. Tren hareket etmişti. Peter bir saniye şaşırdı. Sür'atle kendini topladı. Vagonun basamağına atladı. Trampet hâlâ vuruyor, vagonlardan şarkı sesleri yükseliyordu.

Peter basamaktan ayrılmıyor, elini sallıyordu. Miett de elini kaldırmış, kocasına mukabele ediyordu. Birdenbire trenin çok yavaş gittiğinin farkına vardı. Lokomotif, arkasına takılan bu ağır yükü zorla sürüklüyordu. Genc kadın fırladı. Kocasına yetişti. Elini uzattı.

Peter, hafifçe basamaktan eğildi:

(Arkası var)